

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIC OF KOSOVA	
QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA / GOVERNMENT OF KOSOVA	
MINISTRIA E SHËNDETËSISË / MINISTARSTVO ZDRAVLJA / MINISTRY OF HEALTH	
Njesia Org. Org. Jedinica Org. Unit	02
Nr. Prot. Broj Prot. Prot. No.	05-9274
Nr. i faqeve Br. stranica No. pages	-14-
Data: Datum:	09 / 12 / 20 25
Prishtinë / a	

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Ministria e Shëndetësisë/Ministry of Health/Ministarstvo Zdravstva

PROCEDURA STANDARDE OPERATIVE

EMRI I PSO: MASAT E BIOSIGURISË DHE DEKONTAMINIMI NË RAST TË
DERDHJES SË MATERIALIT TË RREZIKSHËM DHE RREZIQEVE
TJERA TË LABORATORIT

PËRMBAJTJA: DOKUMENTI PËRFSHIN PËRSHKRIMIN E MASAVE TË
BIOSIGURISË DHE DEKONTAMINIMIT NË RAST TË DERDHJES SË
MATERIALIT TË RREZIKSHËM DHE RREZIQEVE TJERA TË
LABORATORIT

VERSIONI:1.0
DATA E APROVIMIT: 26.11.2025
AUTOR: MSH / IKSHPK
NR. I HAPAVE: VII
NR. I NËNHAPAVE: 70

APROVUAR: Jahë Gecaj
U.D. Sekretar i përgjithshëm, Ministria e Shëndetësisë

MINISTRIA E SHËNDETËSISË

MASAT E BIOSIGURISË DHE DEKONTAMINIMI NË RAST
TË DERDHJES SË MATERIALIT TË RREZIKSHËM DHE
RREZIQEVE TJERA TË LABORATORIT

QËLLIMI	KJO PSO TRAJTON MASAT E DUHURA TË BIOSIGURISË NË FORMË UDHËZIMESH DHE KRITERE PËR TË PARANDALUAR DHE MBROJTUR PERSONELIN E LABORATORIT NGA EKSPOZIMI NDAJ AGJENSËVE BIOLOGJIKË TË RREZIKSHËM (VIRUSE, BAKTERET OSE PATOGJENËT TJERË INFEKTIV), SI DHE MBROJTJA E MJEDISIT DHE KOMUNITETIT NGA EKSPOZIMI I MUNDSHËM NË RAST DERDHJESH TË MATERIALIT TË RREZIKSHËM DHE RREZIQET TJERA TË LABORATORIT. APLIKIMI STRIKT I PRAKTIKAVE STANDARDE MIKROBIOLOGJIKE GJATË AKTIVITETEVE TË PËRDITSHME NË LABORATOR ËSHTË PËRGJEGJËSI E PERSONELIT TË LABORATORIT. SIGURIMI I KUSHTEVE TË DUHURA PËR ZBATIMIN E KËTYRE MASAVE SI BURIMET NJERËZORE, PAJISJET DHE INFRASTRUKTURA NË PËRPUTHJE ME STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË BIOSIGURISË ËSHTË ESENCIALE PËR FUNKSIONIMIN E SIGURT DHE EFIKAS TË LABORATORIT DHE PËR MBROJTJEN E SHËNDETIT PUBLIK.
NDËRLIDHJA ME AKTET	LIGJI NR. 08/L-200 PËR PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E SËMUNDJEVE NGJITËSE; PLANI STRATEGJIK KOMBËTAR PËR LABORATORE 2024-2030; PLANI I VEPRIMIT PËR PARANDALIMIN, GATISHMËRINË, REAGIMIN DHE RIMËKËMBJEN PËR PANDEMITË ME PATOGJENË RESPIRATOR 2024-2026; PLANI I VEPRIMIT PËR SIGURI SHËNDETËSORE 2024-2026; PSO PËR ASGJËSIMIN E MBETURINAVE MEDICINALE –MSH, GUSHT 2023; DORACAKU PËR MENAXHIMIN E CILËSISË NË LABORATORË, 2025.
LISTA E SHKURTESAVE	BIOSIGURIA -GRUPI I MASAVE, PROCEDURAVE DHE PRAKTIKAVE TË STANDARDIZUARA QË KANË PËR QËLLIM TË PARANDALOJNË EKSPOZIMIN AKSIDENTAL TË NJERËZVE, MJEDISIT DHE KOMUNITETIT NDAJ AGJENTËVE BIOLOGJIKË TË RREZIKSHËM; BIOSIGURIMI - -GRUPI I MASAVE, PROCEDURAVE DHE PRAKTIKAVE TË STANDARDIZUARA QË KANË PËR QËLLIM PARANDALIMIN E QASJES SË PAAUTORIZUAR, VJEDHJES, KEQPËRDORIMIT OSE LIRIMIT ME QËLLIM TË AGJENTËVE BIOLOGJIKË, TEKNOLOGJIVE DHE INFORMACIONIT; BSL – NIVELI I BIOSIGURISË; PPM – PAJISJET PERSONALE MBROJTËSE.

PROCEDURA

Nr	HAPI	NËN-HAPAT
[I]	Parimet e biosigurisë	1. Paraprakisht, laboratori duhet të identifikojë dhe vlerësojë rreziqet që lidhen me punën laboratorike, për të siguruar që personeli është kompetent dhe mund të kryejë testimin e synuar në mënyrë të sigurt. Vlerësimi duhet të përfshijë masat e duhura të kontrollit të rrezikut, në përputhje me protokollat e biosigurimit; 2. Biosiguria mundësohet me masat e kontrollit, si: a. kufizimi fizik (mjedis i izoluar dhe përdorimi i pajisjeve mbrojtëse, kabinetet e sigurisë biologjike, ventilimi i duhur dhe protokollat e punës); b. kontrolli i procedurës (qasje e kufizuar në laborator dhe trajtimi i duhur i materialit); 3. Bazuar në rrezikun me mikroorganizmat që punohen në laboratorin e mikrobiologjisë: a. BSL-1 Laboratori punon me mikroorganizma me rrezik të ulët që nuk shkaktojnë sëmundje tek individët e shëndetshëm (p.sh., Escherichia coli K-12, Bacillus subtilis); b. BSL-2 Mikroorganizma me rrezik mesatar që mund të shkaktojnë sëmundje tek njerëzit, por zakonisht janë të trajtueshëm ose nuk përhapen nëpër ajër (p.sh., Staphylococcus aureus, Salmonella spp., Hepatitis B); c. BSL-3 – Këtu hyjnë mikroorganizmat me rrezik mesatar deri të Lartë: Këto përfshijnë patogjenë që shkaktojnë sëmundje serioze ose potencialisht vdekjeprurëse tek njerëzit përmes inhalimit (p.sh., Mycobacterium tuberculosis, SARS-CoV-2, Yersinia pestis), si dhe mikroorganizmat që mund të transmetohen përmes spërklave ose aerosoleve.
[II]	Masat e biosigurisë	1. Dizajnimi me sigurimin e zonës së izoluar me qasje të kufizuar me dyer të dyfishta dhe me sistem special të ventilimit, me kontratë të mirëmbajtjes; 2. Sigurimi i hapësirave adekuate për punë dhe të ndara sipas llojit të procedurës; 3. Dysheme (mure, tavan) që pastrohen lehtë;

		4. Tavolinat dhe dollapët duhet të jenë nga materiali i qëndrueshëm, pastrohen lehtë, nuk janë të përshkueshme ndaj ujit dhe rezistuese ndaj kemikateve; 5. Sigurimi i pajisjeve mbrojtëse (reagjentët, PPM dhe dezinfektuesit) për të mbrojtur personelin e laboratorit si dhe ambientin punues në laborator; 6. Trajnimi dhe ndërgjegjësimi i siguruar për personelin, (lëngjet trupore nga pacientët duhet të merren si potencialisht infektuese dhe hapësirat e punës si potencialisht të kontaminuara); a. teknikat e larjes së duarve para dhe pas proceseve si fillimi i punës; b. kontakti direkt me mostra dhe pacientin, largimi nga laboratori, shkuarja në tualet, kontakti me materialin biologjik, heqja e dorezave; c. pajisje personale mbrojtëse si kominoshe dhe manteli i punës, dorëzat, syzet, maska (respiratori N95), kalaqe, veshja e trupit me presion pozitiv duhet të sigurohen në laborator para fillimit të punës, duke respektuar rutinën e veshje/zhveshjes së PPM; 7. Mbikëqyrja Mjekësore: Të aplikohen kontrollat të rregullta mjekësore dhe vaksinimi (Hepatiti B, vakcina e gripit) për personelin e laboratorit dhe të monitorohet nga afër çdo shenjë e sëmundjeve pas ekspozimit ndaj mikroorganizmave me rrezik të lartë; 8. Pajisjet e sigurisë (të gjitha procedurat teknike duhet të sigurojnë se minimizojnë mundësinë e formimit të aerosoleve dhe spërklave): a. Kabinetet e sigurisë BSL-2, me kontratë të mirëmbajtjes; b. Centrifugat- kova e centrifugës me kapak, me kontratë të mirëmbajtjes; c. Kontejnerët e veçantë për mbetje; mbetjet biologjike, materialet jo të rrezikshme, të mjeteve të mprehta dhe sipas llojit të testimit specifika tjera; d. Epruvetat, kivetat me kapak; 9. Protokollet e punës për procedurat e punës të zhvilluara për të siguruar zbatimin e procedurës së përshkruar në PSO të aktivitetit përkatës;
--	--	--

		10. Sinjalizimi i laboratorëve – të sigurohen shënjimete në rast rreziku për daljet; 11. Ruajtja e furnizimeve në mënyrë të sigurt dhe adekuate sipas udhëzimeve për t'u zvogëluar mundësia e aksidenteve dhe incidenteve të tilla si derdhja e lëngjeve, lëndimi i personelit etj; 12. Etiketimi i duhur i të gjithë agjentëve biologjikë, materialit kimik dhe radioaktiv.
[III]	Zbatimi i praktikave standarde mikrobiologjike nga personeli	1. Personeli duhet të pajiset me njohuritë për biosigurinë dhe biombrojtjen, duke respektuar praktikatat e mira mikrobiologjike; 2. Personeli duhet të mësojë si të punohet në kabinetin e biosigurisë; 3. Personeli duhet të trajnohet për përdorimin e PPM; 4. Personeli duhet të respektojë procedurën e përshkruar në PSO-të e aktivitetit përkatës; 5. Personeli duhet të njoftohet me procesin e laboratorit për menaxhim të mbetjeve, përfshirë dekontaminimin e sipërfaqeve pas punës në laborator; 6. Personeli duhet të trajnohet për asgjësimin dhe ruajtjen e kulturave mikrobike, me shënimet e veçanta; 7. Personelit duhet siguruar njohuritë lidhur me protokolin e menaxhimit emergjent; 8. Personeli duhet rregullisht të testohet për aftësitë e tyre në praktikatat e sigurisë biologjike; 9. Të bëhet mbrojtja e dokumenteve të shkruara nga ndotja duke përdorur pengesa (si mbulesa plastike), veçanërisht ato që mund të kenë nevojë të hiqen nga laboratorit; 10. Sigurohuni që puna të kryhet me kujdes, në kohë dhe pa nxituar. Kur personeli shfaqë lodhje, duhet të shmanget puna; 11. Të mbahet tavolina e pastër, pa rrëmujë dhe të largohen materialet jo të nevojshme për punën të cilën duhet kryer; 12. Të ndalohet përdorimi i kufjeve, të cilat mund të shpërqendrojnë vëmendjen e personelit dhe për të parandaluar mosdëgjimin e alarmit nga pajisjet ose të vetë objektit;

		13. Të bëhet largimi i stolive pasi mund të shkaktojë shqyerjen e materialit të dorëzës, mund të kontaminohen lehtë dhe të jetë burim infeksioni; 14. Të bëhet largimi i telefonit mobil gjatë punës, nëse nuk kërkohet në mënyrë specifike për mbarëvajtjen e procedurës në laborator. Në raste të tilla të mbahen në hapësira ku nuk ka mundësi për kontaminim, e kundërta të ruhen në qese dhe të dekontaminohen para daljes nga laboratorit.
[IV]	Masat specifike	1. Të bëhet shmangia e inhalimit të agjensëve biologjikë duke zbatuar praktikat e mira që eliminojnë mundësinë e krijimit të aerosoleve dhe spërklave gjatë manipulimit me mostra; 2. Të bëhet evitimi i ingestionit të agjensëve biologjikë si dhe kontaktit me lëkurë dhe sy; 3. Ndalohet pipetimi me gojë (të përdoret pipetimi me mjete mekanike, e cila edhe aplikohet në laborator); 4. Të vendosen dorëza për një përdorim gjithmonë gjatë punës me mostra; 5. Evitoni kontaktin e dorëzës me fytyrën tuaj; 6. Vendosni mburojë, ose mbuloni gojën, sytë dhe fytyrën gjatë punës kur ka gjasa të spërkatjes së lëngjeve; 7. Të largohen me kujdes gjilpërat në mënyrë që të parandalohet dëmtimi dhe injektimi i agjentëve biologjikë; 8. Kudo që është e mundur, zëvendësoni çdo enë qelqi me enë plastike; 9. Për punë që kanë nevojë për gërshërë, përdorni gërshërë me maje të rrumbullakët e jo ato të mprehta; 10. Përdorni hapëset e ampulave për trajtimin e sigurt të ampulave. Në këtë mënyrë minimizoni rrezikun që lidhet me përdorimin e shiringave.
[V]	Dekontaminimi	1. Materiali i cili duhet dekontaminuar dhe/apo shkatërruar vendoset në qese plastike të autoklavit dhe materiali i tillë nuk duhet pastruar paraprakisht por riparimet mund të ndërmerren vetëm pas autoklavimit, sipas PSO për autoklavim; 2. Hudhni mostrat dhe kulturat për t'u shkatërruar në kontejnerë të papërshkueshëm nga uji me kapakë të mbyllur në mënyrë të duhur para vendosjes në kontejnerë të dedikuar për mbeturina;

		3. Konsideroni hapjen e epruvetave me jastëk / garzë të lagur në dezinfektues; 4. Dekontaminoni sipërfaqet e punës me dezinfektues adekuat në fund të procedurës së punës dhe në rastet kur ka derdhje të materialit infektiv; 5. Sigurohuni që dezinfektuesi është efikas kundër patogjenit që trajtohet dhe lihet në kontakt për një kohë të mjaftueshme me mbetjet infektive për efekt inaktivizimi të plotë.
[VI]	Menaxhimi i incidentit brenda laboratorit	1. Në rast të derdhjes minore të lëngjeve brenda Kabinetit të Sigurisë, duhet ndërmarrë veprimet e përshkruara më poshtë për izolimin e lëngut të derdhur, pengimin e rrjedhjes së mëtejme, zhytja me pecetë të dezinfektuesit adekuat (zbardhuesit) për 20-30 minuta si dhe në fund duhet pastruar mbetjet e zbardhuesit me ujë steril apo alkool, pastrohet pjesa e brendshme e kabinetit me 10% zbardhues dhe të gjitha hudhen në qese biohazardi së bashku me dorëzat e përdorura në këtë procedurë e të cilat menjëherë duhen autoklavuar; 2. Në rast incidenti të përmasave të mëdha, së pari largohet manteli dhe PPM tjera që mund të jenë kontaminuar dhe pasohet me larjen e pjesëve të prekura me ujë dhe sapun; 3. Vlerësohet situata dhe identifikohet materiali i “derdhur”; 4. Njoftohet mbikëqyrësi i laboratorit që të evitohet ekspozimi i mëtejme i personelit prezentë në laborator; 5. Të vishen PPM adekuate. Në rast të materialit të paidentifikuar, gjithmonë pre supozohet në më të keqen; 6. Bllokimi i materialit të derdhur: Menjëherë për “lëngjet e derdhura” të përdoren mjete absorbuese (Absorbent Socks) për të penguar rrjedhjen e mëtejme të lëngjeve para se të përhapet; 7. Vazhdo planin e aksionit për pastrim: të vendoset letër dhe pecetë në sasi të dyfishtë tek hapësira ku ka pasur derdhje të lëngjeve dhe të zhytet mirë me një sasi të zbardhuesit/dezinfektuesit, të lihet të qëndrojë 20-30 minuta; 8. Gjatë kësaj kohe të hapet qesja e biohazardit duke u siguruar mos të kontaminohet qesja nga jashtë; 9. Pas 30 minutash, pecetat e zhytura duhen futur në qese biohazardi dhe në rast të ndonjë xhami të thyer këtë duhet bërë duke i kapur me forceps apo fshesë për të parandaluar lëndimin me mjete të mprehta;

		10. Të fshihet pjesa e mbetur në gjithë hapësirën e ekspozuar me peceta të cilat pas përdorimit të gjitha hedhen në qese biohazardi; 11. Pastrohet edhe një herë pjesa e ekspozuar me dezinfektues dhe mënjahen dorëzat duke u siguruar mos të preket pjesa e jashtme e dorëzave me duar të zbuluara dhe ato hedhen në qese biohazardi; 12. Në fund njoftohet mbikëqyrësi i laboratorit për kryerjen e procedurës së pastrimit dhe plotësohen format për njoftimin e rastit për “derdhje të lëngjeve”; 13. Për këtë masë dhe me qëllim të parandalimit është destinuar kiti special i njohur si SPILL KIT. Shtojca 1.
[VII]	Pastrimi dhe dezinfektimi i laboratorit	1. Dezinfektuesit e nevojshëm: Tretësirë hipoklorite, Peroksid hidrogjeni, Produkte dezinfektuese me amonium kuaternar, Alkool etilik 70%, Lecka absorbuese, etj. varësisht nga natyra e procesit në laboratorin mikrobiologjik; 2. Sigurohu që nuk ka mbetje të analizës paraprake; 3. Dekontamino të gjitha sipërfaqet e laboratorit të cilat kanë qenë në kontakt me material kontaminues potenciale; 4. Sipërfaqet e punës të dekontaminohen duke i pastruar me tretësirë klori 1:100 (10,000ppm) dhe pastaj dërgo për shkatërrim të gjitha materialet absorbuese të përdorura. Kujdesu që koha e kontaktit të jetë 10 min; 5. Kontrolllo datën e skadimit, nga dita kur është përgatitur solucioni për dekontaminim; 6. Pas dezinfektimit, sipërfaqet duhet të shpërlahen (pastrohen) me ujë të pastër; 7. Dezinfektimi i sipërfaqeve ku kryhet testimi me PCR bëhet me tretësirë klori 1:100 dhe pastaj duhet shpërlarë me Alkool etilik 70%; 8. Për dekontaminimin e derdhjeve aksidentale përdor “spill kit” sipas Shtojcës 1; 9. Sipërfaqet e dyshemesë të dekontaminohen duke i fshirë me tretësirë klori 1:1000 (1,000ppm); 10. Dezinfektimi i duarve bëhet në parim me ujë dhe sapun. Mund të përdoret edhe dezinfektues komercial me përmbajtje alkoholi, klorheksidin apo jodi.

		11. Mos dezinfektoni duart me dezinfektues të fuqishëm si tretësirë klori 1:100 (rrezik); 12. Pregadit tretësira me hollimet e nevojshme të klorit sipas laboratorit. 13. Tretësira e klorit është kaustike, pas aplikimit duhet shpërlarë me ujë të pastër apo alkool 70% për të parandaluar dëmtimet në pajisje apo inventar.
--	--	--

Referencat:

WHO Laboratory Biosafety Manual, edicioni i përditësuar;

Biosafety in Microbiological and Biomedical Laboratories; CDC.

Shtojca 1

1. Procedura e shkurtër për reagim në incident

SPILL KIT

Personeli duhet të jetë i informuar rreth vendndodhjes së SPILL KIT dhe i aftësuar të ndjekë udhëzimet në rast të një derdhjeje të lëngjeve.

SPILL KIT vendoset në një vend të shënuar në korridor për qasje të lehtë për të gjithë personelin.

Ky kit përfshin:

- a. Dorëza (me madhësi të përshtatshme)
- b. Syzet (për mbrojtje të syve)
- c. Manteli (mbrojtje e rrobave)
- d. Peceta për absorbimin e lëngjeve të derdhura
- e. Solucioni zbardhuesi 10% i bërë i freskët
- f. Qese biohazardi
- g. Kovë për mënjanimin e mjeteve të mprehta
- h. Fshesa dhe kova për pastrim

I. SI TË VEPROJ

1. MOS KRIJO PANIK

- a. Lajmëroni njerëzit menjëherë në zonën e derdhjes.
- b. Hiqni rrobat e kontaminuara dhe lini zonën (evakuoni).

2. SIGURO ZONËN:

- a. Mbyllni zonën dhe vendosni një shenjë "NDALOHET HYRJA".
- b. Lërimi agjentët të qetësohen (~ 30 minuta).

3. VLERËSO DHE PLANIFIKO:

- a. Identifikoni çdo çështje specifike të agjentit.
- b. Vlerësoni shkallën e kontaminimit.
- c. Formuloni një plan për veprimet e nevojshme.

4. KRIJO NJË EKIPI PËRGJIGJES PËR ADMINISTRIMIN E DERDHJES:

- a. Mblidhni një ekip kundër derdhjes dhe pastrimit.

II. PROCEDURAT RUTINE TË PASTRIMIT TË DERDHJEVE:

1. PPM:

- b. Përpara se të hyni sërish në dhomë, vishni mantil, doreza, mbulesa këpucësh, mburojë të fytyrës të mbuluar plotësisht dhe N-95 nëse ka (PPM nga kompleti i derdhjes).

2. APLIKIMI I MATERIALIT ABORBENT:

- c. Duke filluar nga skajet dhe duke shkuar drejt qendrës së derdhjes, mbulojeni derdhjen me peshqir letre ose material tjetër absorbues (Absorbent Socks).

3. APLIKIMI I DEZINFEKTUESIT:

- d. Hidhni me kujdes dezinfektuesin mbi materialin absorbues dhe derdhni, duke filluar nga skajet dhe duke shkuar drejt qendrës. Mbulojeni zonën me dezinfektues sa të ngopet.

4. KOHA E KONTAKTIT:

- e. Lejoni kohë të mjaftueshme kontakti që dezinfektuesi të çaktivizojë të gjitha materialet në derdhje.
- f. Derdhjet jo viskoze: 15-20 minuta.
- g. Derdhjet viskoze: 30 minuta dezinfektim.

5. PASTRIMI I DERDHJEVE:

- a. Përdorni peshqirë letre për të fshirë derdhjen, duke pastruar nga skajet në qendër.
- b. Përdorni darë/forceps për të kapur objekte të mprehta (xhama të thyer, etj.) që mund të shpojnë dorezat.
- c. Hidhni materialin absorbues në një qese mbeturinash të rrezikut biologjik, gjersa pastroni derdhjen.

6. DEZINFEKTONI ZONËN E DERDHJES:

- a. Pastroni zonën e derdhjes me peshqir letre të freskëta të njomur me dezinfektues. Lagni tërësisht zonën e derdhjes dhe lëreni të dezinfektohet për rreth 15-20 minuta.

7. HUDHJA:

- b. Hidhni materialet e pastrimit në një qese të rrezikut biologjik, së bashku me çdo PPM të kontaminuar.
- c. Mbylleni dhe sigurojeni qesen, më pas vendoseni në një qese të dytë të rrezikut biologjik.
- d. Siguroni qesen e jashtme dhe dezinfektojeni me autoklavim (sterilizimi me avull).

8. RASTET MINORE

Në rast të derdhjeve të lëngjeve brenda Kabinetit të Sigurisë, është e nevojshme të ndiqet një procedurë e caktuar:

Izolimi i Lëngut të Derdhur:

- a. Njoftoni menjëherë personelin e laboratorit për incidentin.
- b. Sigurohuni që të visheni me pajisje mbrojtëse (p.sh., doreza, syze, mantel).
- c. Identifikoni dhe izoloni burimin e derdhjes, në mënyrë që të parandaloni përhapjen e lëngut.

Pengimi i Rrjedhjes së Mëtejshme:

- d. Përdorni materiale absorbuese (si peceta) për të absorbuar lëngun dhe penguar rrjedhjen e mëtejshme.

Zhytja me Pecetë të Dezinfektuesit:

- e. Zhytini zonën e derdhjes me pecetë të mbushur me dezinfektues 10% zbardhues, për një periudhë prej 20-30 minutash.
- f. Për siguri të plotë, sigurohuni që të mbulonit të gjitha pjesët e prekura të lëngut.

Pastrimi i Mbetjeve :

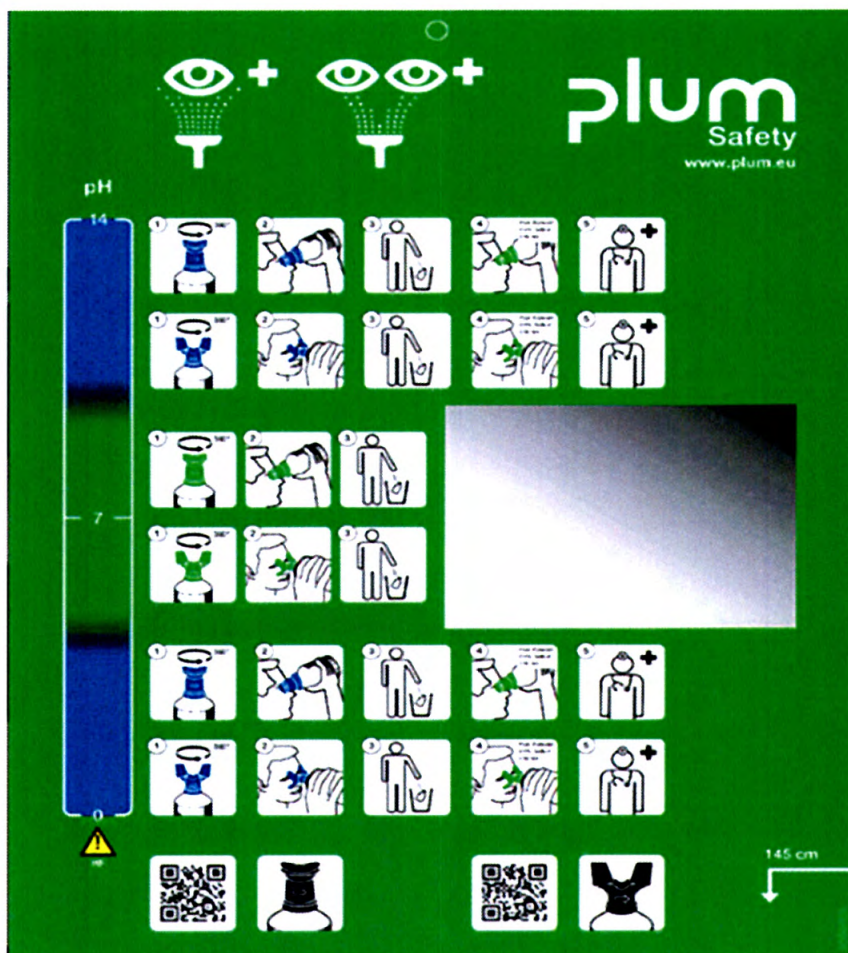
- g. Dorëzat dhe materialet e përdorura hidhen menjëherë në një qese biohazardit dhe dërgohen për autoklavim.

Shënim: Derdhjet biologjike jashtë Kabineteve të Sigurisë mund të sjellin rrezik të aerosoleve. Kështu, rekomandohet të prisni 30 minuta para se të filloni procesin e pastrimit. Kjo do të lejojë aerosolet të bijnë poshtë ose të hiqen nga sistemi i ventilimit, duke rritur sigurinë e personelit. Pas kësaj periudhe pritjeje, filloni procedurën e pastrimit duke ndjekur hapat e përcaktuar më lart.

9. Intervenimet në Rastin e Lëndimeve Personale

Spërkatja e Syrit me Material të Rrezikshëm

- a. Menjëherë Shpërlani Sytë: Shpërlani sytë dhe sipërfaqen e brendshme të kapakut të syve me ujë ose shpërlarës të posaçëm për sy vazhdimisht për 15 minuta. Sigurohuni që shpërlarësi i syve është i vendosur në një vend të lehtësisë së qasjes dhe se personeli është i njohur me vendndodhjen dhe përdorimin e tij.
- b. Mbajeni Syrin Hapur: Mbajeni syrin hapur me forcë për të siguruar larje efektive. Kjo ndihmon në parandalimin e kontaminimit të mëtejshëm.
- c. Kërko Kujdes Mjekësor: Pas larjes së syve, personeli duhet të kërkojë menjëherë kujdes mjekësor. Kjo mund të përfshijë thirrjen e një personeli të trajnuar për parandalimin e lëndimeve kimike ose kontrollin e një mjeku.
- d. Raporto Incidentin: Personeli duhet të raportojë incidentin tek mbikëqyrësi ose departamenti i shëndetit dhe sigurisë. Raporti duhet të përmbajë informacionin e detajuar mbi llojin e substancës së përdorur dhe rrethanat e ngjarjes.
- e. Udhëzues për Përdorimin e Shpërlarësit të Syve: Vendosija e Udhëzuesit: Sigurohuni që udhëzuesi për përdorimin e shpërlarësit të syve është i vendosur në një vend të dukshëm pranë lavamanit të laboratorit.

Hapat për Administrimin e Derdhjeve Biologjike në Trup

- f. Hiqni Rrobat e Ndotura: Menjëherë hiqni rrobat e ndotura duke përdorur mjetet e mbrojtjes personale (doreza, këpucë të mbrojtura, etj). Sigurohuni që mos prekni zonën e ndotur me dorë.
- g. Lani Zonën e Ekspozuar: Lani zonën e ekspozuar me sapun dhe ujë të rrjedhshëm për rreth 15 minuta. Sigurohuni që larja të jetë e kujdesshme dhe të përfshijë të gjithë zonën e prekur.
- h. Merrni Kujdes Mjekësor: Nëse është e nevojshme, kërkojini kujdes mjekësor nga personeli i specializuar për trajtimin e derdhjeve biologjike.
- i. Raportoni Incidentin: Informoni menjëherë mbikëqyrësin e laboratorit për incidentin. Sigurohuni që të furnizoni informacion të plotë dhe të saktë rreth derdhjes biologjike dhe hapat që keni ndërmarrë.

10. Hapat për Administrimin e Derdhjes Kimike në Trup:

Trajtimi i Zonës së Ekspozuar:

- a. Të trajtohet zona e ekspozuar me ujë të rrjedhshëm nga rubineti ose duke përdorur një dush për një periudhë të paktën 15 minutash.
- b. Sigurohuni që uji të jetë i vazhdueshëm dhe të përfshijë zonën e derdhjes.

Hiqni Menjëherë Rrobat e Kontaminuara:

- a. Hiqni rrobat e kontaminuara me kujdes, duke u siguruar që të mos përhapni më tej substancën kimike.

Pastrimi i Këpucëve:

- b. Sigurohuni që këpucët janë pa mbetje të substancës kimike. Inspektoni dhe pastroni ato nëse është e nevojshme.

Verifikimi i Akumulimit të Kimikatit në Këpucë:

- c. Sigurohuni që substanca kimike nuk është akumuluar në këpucë duke i verifikuar ato me kujdes.

Kërkoni Ndihmë Mjekësore:

- d. Nëse ka nevojë, kontaktoni menjëherë një profesionist mjekësor për këshilla dhe trajtim të mëtejshëm.
- e. Raportimi i Incidentit mbikëqyrësi i laboratorit. Sigurohuni që të jepni informata të plota dhe të sakta lidhur me substancën kimike dhe ekspozimin.